

Załącznik nr 1 do uchwały NR XIII/ /2025
Rady Gminy Gardeja
z dnia 23 kwietnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2025-2027**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Spis treści

I Wstęp	str.3
II. Prawne regulacje realizacji programu :.....	str.4
III. Diagnoza społeczna	str.4
IV. Organizacja zadań ustawowych dot. wspierania rodziny.....	str. 7

I WSTĘP

Poniżej zaprezentowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z art. 176 pkt. 1. Jest on kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Gardeja w latach: 2013-2015, 2016-2018, 2019-2021, 2022-2024.

Rodzina jest to instytucja i zarazem grupa społeczna oparta na więziach małżeńskich, więzi pokrewieństwa, powinowactwa lub adopcji. Potomstwo potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, których obowiązkiem jest zapewnienie im opieki i odpowiednich warunków do harmonijnego rozwoju. W związku z powyższym bardzo ważne jest by zapewnić ich należytą uwagę i troskę. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 176 pkt 1, zobowiązuje gminy do realizacji zadania jakim jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Artykuły prawne zapisane ww. ustawie mówi o dwóch zasadniczych obszarach działania. W pierwszym z nich nakłada obowiązek wsparcia rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, drugi punkt mówi o zapewnieniu sprawnego funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania dziecka przez rodziców. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gardeja na lata 2025-2027 jest kluczowym dokumentem gminy sporządzonym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku. Program, ma służyć wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Kładzie on nacisk na kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną. Jednostką realizującym zadania ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej na poziomie Gminy Gardeja jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei.

II. Prawne regulacje realizacji programu :

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U Nr 78, poz.483); Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 • Konwencję o prawach dziecka; przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz,526);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. u. z 2024 r.poz.177);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2024 r., poz.424);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2023 r.,poz.1923);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tj. Dz.U. 2024 poz. 1576);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. 2024 poz. 323);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2023 poz. 1993).

III. Diagnoza społeczna

Gmina Gardeja jest gminą wiejską w województwie pomorskim, w powiecie kwidzyńskim. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie elbląskim. Znajduje się na południowym krańcu Województwa Pomorskiego, na styku Województw Warmińsko-Mazurskiego i Kujawsko-Pomorskiego. Znajduje się na terenach wchodzących w skład prawobrzeżnego dorzecza Dolnej Wisły w zachodniej części Pojezierza Mazurskiego, na pograniczu Pojezierza Iławskiego i Pojezierza Chełmińskiego. Rozciągłość równoleżnikowa Gminy wynosi ponad 21 km, a południkowa 15 km. Wysokości bezwzględne zawierają się w granicach 62,6 -136,6 m n.p.m. Gmina leży na szlaku komunikacyjnym Trójmiasto -Toruń.

Powierzchnia Gminy zajmuje 192,98 km², z której 58 % to grunty orne, 18% - lasy, 12% - nieużytki, 6% - łąki i pastwiska, 6% - wody. Przez tereny Gminy Gardeja przepływają rzeki, tj. Gardęga o długość - 10,9 km, Wandówka o długości 4,4 km oraz Cyganówka o długości 19,8 km. Gmina Gardeja położona jest ok. 25 km od autostrady A1. – 5.

W skład gminy wchodzi 24 sołectwa: Bądk, Cygany, Czarne Dolne, Czarne Górne, Czarne Małe, Czarne Małe I, Czarne Małe II, Gardeja I, Gardeja II, Gardeja III, Jaromierz, Klasztorek, Krzykosy, Morawy, Nowa Wioska, Otłowiec, Otłówek, Otoczyn, Pawłowo, Rozajny, Rozajny Małe, Trumieje, Wandowo, Wraclawek, Zebrdowo.

Siedzibą gminy jest Gardeja. W grudniu w 2023r gminę zamieszkiwało 8 195 mieszkańców.

Gmina Gardeja jest organem prowadzącym 7 placówek oświatowych, w których w 2023 roku uczyło się 619 dzieci/ uczniów. Najwięcej uczniów uczęszczało do Szkoły Podstawowej w Gardei 222 uczniów a najmniej do Szkoły Podstawowej w Trumiejach 55 uczniów. W zasobach gminy, w 2023 roku znajdowały się: przedszkole wraz z 1 oddziałem przedszkolnym przy szkole Podstawowej w Gardei. Działalność kulturalną w gminie prowadzi Dom Kultury i Biblioteka Publiczna w Gardei. Instytucje te zajmują się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. W placówce odbywa się także szereg różnorodnych zajęć, np. plastyczne, taneczne, wokalne, teatralne, muzyczne, rękodzielnicze. Zadbaniu o zdrowie fizyczne i realizację sportu i rekreacji w gminie Gardeja służy obiekt sportowo rekreacyjny, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Można zaliczyć do nich boisko przy szkole Podstawowej w Gardei oraz stadion znajdujący się przy budynku ZGK w Gardei.

Poniżej przedstawione są dane statystyczne z zasobów GUS z ostatnich 5 lat. Według poniższych danych zauważyć można, iż z roku na rok liczba mieszkańców Gminy Gardeja stale maleje. W 2023 roku nastąpił spadek o 72 osoby w stosunku do roku 2022, co stanowi spadek o ok. 0,87 % w skali roku.

Urodzenia w Gminie Gardeja w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety	4127	4158	4146	4118	4055
Mężczyźni	4221	4160	4160	4149	4086
Razem	8348	8318	8306	8267	8195

Źródło: dane z Urzędu Gminy Gardeja

Zgony w Gminie Gardeja w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety	34	42	39	42	46
Mężczyźni	56	60	54	60	50
Razem	90	102	93	102	96

Źródło: dane z Urzędu Gminy Gardeja

W Gminie Gardeja w 2023 roku zawarto 33 małżeństwa. W stosunku do roku 2022 obserwujemy wzrost o 1 zawarte małżeństwo. W latach 2019-2023 liczba zawartych małżeństw wynosiła średnio 32 rocznie.

Małżeństwa zawarte w Gminie Gardeja w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Małżeństwa	35	25	34	32	33

Źródło: dane z Urzędu Gminy Gardeja .

Ludność w Gminie Gardeja z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Wiek przedprodukcyjny	1866	1913	1867	1857	1800
Wiek produkcyjny	5183	5155	5120	5084	5054
Wiek poprodukcyjny	1372	1292	1319	1326	1341

Źródło: dane z Urzędu Gminy Gardeja

Powyższa tabela przedstawia jak z roku na roku spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a rośnie w wieku poprodukcyjnym. Znaczy to, że społeczeństwo „starzeje się”.

W związku z powyższym kluczowym problemem zdaje się być doświadczanie problemu bezrobocia .

Praca daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Brak pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. Stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość. Pogłębiaamy niedolę w uzależnieniach tj. w alkoholu, czy narkotykach. Te negatywne emocje, mogą potęgować zachowania agresywne, czy przemocowe. Jest to jeden z możliwych scenariuszy, jaki może nastąpić. Może również nastąpić zupełny odwrót sytuacji, w której to będziemy dążyć do poprawiania swoich umiejętności, będziemy inwestować w siebie poprzez udział w kursach, szkoleniach.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Gardeja na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosła 1058 bezrobotnych.

IV. Organizacja zadań ustawowych dot. wspierania rodziny

Gmina Gardeja zatrudnia jednego asystenta rodziny. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny asystent rodziny nie może mieć więcej niż 15 rodzin.

rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zatrudnionych asystentów na 31 grudnia	1	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny z tego:	13	13	14	15	14
Liczba rodzin z którym zakończono współpracę	0	2	1	2	5
Nakaz Sądowy	0	0	0	0	0

Źródło: dane Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei.

Gmina Gardeja zatrudnia jednego asystenta rodziny. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny asystent rodziny nie może mieć więcej niż 15 rodzin.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

– opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

– opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;

– udział w spotkaniach grup roboczych ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, której organizatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie ;

– udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w nabyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; modelowanie zachowań: jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe;

doradzanie w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi;

– udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych; aktywizowanie do uczestnictwa w różnego rodzaju terapiach: terapii rodzinnej, terapii psychologicznej, terapii uzależnień;

– poradnictwo w kwestiach związanych z opieką i wychowywaniem dzieci, ponadto pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; współpraca z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi; wskazywanie sposobów wspólnego spędzania czasu z rodziną; zachęcanie do częstych kontaktów rodziców z wychowawcami;

– wspieranie aktywności społecznej rodzin;

-motywowanie do udziału w ważnych wydarzeniach rodzinnych oraz pozaszkolnych formach aktywności dzieci.

Zadania wspierania rodziny oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, co określa ustawa i przedstawia się następująco:

- Gmina Powiat
- Profilaktyka rodziny – wspieranie
- Asystent rodziny

- Piecza zastępcza, rodzinna i instytucjonalna
- Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Placówki wsparcia dziennego.
- Adopcje działające na rzecz dziecka .
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027
- Rodziny wspierające.
- Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.
- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze.
- Usamodzielnienie.
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator).
- Rodziny pomocnicze.

Ustawa zatem przewiduje zatrudnienie asystenta rodziny do świadczenia usługi pracy socjalnej z rodziną ,która przeżywa trudności opiekuńczo- wychowawcze. Asystent rodziny zajmuje się pomocą w ustabilizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym, oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny, oraz poprzez małe kroki. Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Jest ona oparta na bezpośredniej pracy z rodziną. Głównym celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która będzie umożliwiała jej wychowanie dzieci. Asystent rodziny kierowany jest do pracy z rodzinami, w których występuje zagrożenie rozpadu rodziny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka

przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zależy nam na budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Podnoszeniu jakości życia i pełniejsze zaspokajanie potrzeb naszych rodzin, jak również promowanie i wzmacnianie postaw rodzinnych i obywatelskich.